

AIGUA: SEGONA OPORTUNITAT
Germà Bel
(Publicat a *La Vanguardia*, 10 de febrer de 2014)

Durant 2012 es va desenvolupar la privatització d'Aigües Ter Llobregat (ATLL), llavors empresa de la Generalitat, que actua en el cicle de subministrament de l'aigua. Al novembre de 2012 es va adjudicar el contracte a un consorci liderat per Acciona, que va pagar 300 milions € al comptat, en un contracte global de 1.000 milions per una concessió de 50 anys. Diferents instàncies judicials, i per fi el Tribunal Suprem, han declarat la concessió nul·la per incompliment del plec de clàusules del concurs. Ara el govern de la Generalitat analitza com complir la resolució judicial. Seria recomanable aprofitar aquesta segona oportunitat per protegir millor l'interès públic.

Rebobinem. La privatització es va produir en un context d'agudes tensions financeres: la prima de risc d'Espanya va arribar a superar els 600 punts el 2012, i va acabar l'any en 400 punts. Qui hagi tingut contacte amb els mercats financers sap que la valoració dels actius es redueix en augmentar la prima de risc, i els efectes són enormes quan l'actiu és una concessió a molt llarg termini. Sobretot, amb la perspectiva actual, en què la prima de risc es mou en els 100 punts bàsics.

En el moment de la privatització la situació financera d'ATLL estava llastada pel gran deute acumulat per inversions al final de la passada dècada, que en realitat corresponien a la molt endeutada Agència Catalana de l'Aigua. Però els governs que aprovaven les inversions no augmentaven cànon ni tarifes per finançar-les, d'aquí l'explosió del deute en ATLL. Com sol succeir en els processos de privatització, es va aprofitar per augmentar les tarifes, el que feia més atractiva l'operació. El resultat ha estat uns beneficis extraordinaris per a l'empresa concessionària. Res diferent al previst fa tres anys en aquestes mateixes pàgines ("Aigua, gestió i diners" 28 de febrer de 2012). S'apuntava llavors que en serveis com el subministrament d'aigua, amb característiques de monopoli natural, no hi ha diferències sistemàtiques de costos entre gestió pública i privada. Les tarifes solen ser més altes amb gestió privada, perquè la recuperació de cost per tarifa és més gran, i els governs semblen aprofitar la privatització de la gestió de l'aigua per augmentar la repercussió del cost sobre l'usuari i disminuir la pressió sobre el pressupost general. Aquí hem arribat.

Ara la declaració judicial de nul·litat de la concessió, que exigeix de compensació per lucre cessant, ofereix al Govern la possibilitat de fer les coses millor. Primer, retenint sota propietat pública el servei. Els rendiments amb les tarifes actuals són molt elevats, i una part es podria usar per finançar la devolució del pagament al consorci que va obtenir la concessió. Fet això, la major part es podria destinar a reduir el deute derivat de serveis d'aigua acumulat per la Generalitat.

I si algú considera que, amb tot, la privatització és desitjable per motius diferents als financers (cosa legítima, encara que gens òbvia), observen la lliçó apresada: esperin que les urgències financeres siguin menors, per obtenir més valor pels contribuents.